

СТАНОВИЩЕ

на проф. дпн **Маргарита Георгиева**

за дисертационен труд на тема: **„Организация на ситуациите по български език в разновъзрастови подготвителни групи в детската градина/училище“**

за получаване на образователната и научна степен "доктор" по научната специалност „Методика на обучението по български език“, Професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по....., Област на висшето образование: 1. Педагогически науки

Автор на дисертационния труд: **Иванка Стоянова Павлова**

1. Общо представяне на докторанта

Докторант Ив. Павлова има необходимия опит в сферата на предучилищното възпитание. Тя е преподавател в ДИКПО, Варна – ШУ „Епископ Константин Преславски“; била е главен учител и директор на ДГ; съавтор е на методическата концепция на познавателните книжки „Вики и Ники“ (за 3. и 4. група). Това ѝ дава възможност да предложи концепция за организацията на работата в разновъзрастови (подготвителни) групи, която е резултат от дългогодишен практически опит, съчетан с коректно научно изследване.

2. Актуалност и значимост на разработвания проблем

В дисертацията се разработва безспорно актуален педагогически проблем, този за организацията на работа в разновъзрастови групи в предучилищното образование. Актуалността се определя от факта, че в педагогическата практика организацията и методическата специфика на тези групи много рядко са в ползрението на педагогическите (още по-малко на методическите) изследвания, в резултат на което педагогическото взаимодействие сериозно затруднява учителите. Предимство на дисертационния труд е и това, че той е съобразен с реалното състояние (като практика и образователна политика) на обучението по български език в ДГ и е резултат от изследователската и експерименталната дейност на авторката.

3. Фактологично представяне на дисертационния труд

Структурата на дисертацията е прецизирана – включва увод, 4 глави, заключение, справка за приносните моменти, проучена литература и приложения. Представени са 123 литературни източника, от които 97 на кирилица и 26 на латиница.

Общият обем на дисертационния труд – 277 страници, от които 88 страници

приложения, напълно отговаря на изискванията за докторска дисертация.

4. Съдържание на дисертацията

Уводът откроява контекста, в който се предлага *методическа система за работа по български език в разновъзрастни подготвителни групи (РПГ)* с оглед на тяхната специфика и необходимостта от подобряване на резултатите от педагогическото взаимодействие. Тук са намерили естественото си място обектът, предметът, целта и задачите на изследването. Конкретно и ясно е формулирана работната хипотеза, която подлежи на проверка.

В първа глава, озаглавена „Теоретични аспекти на изследването“, акцентът е поставен върху нормативната уредба на предучилищното образование. Прегледът на нормативните документи показва, че спецификата на разновъзрастните групи се отчита твърде бегло в тях. Това още веднъж потвърждава мотива за избор на темата за изследване, както и задачите, които си поставя авторката по отношение на ситуацията, като основна форма на педагогическо взаимодействие във възпитателно-образователния процес по образователно направление Български език и литература (ОНБЕЛ).

Втора глава представя „Методическа концепция за организиране на възпитателно-образователния процес по български език в РПГ“. Интересна е идеята за съпоставително представяне на положителните страни и негативите в работата на разновъзрастните групи, защото цялостната методическа концепция цели да развие положителните ефекти от работата с различни възрасти в една и съща подготвителна група, като едновременно с това насочва към проблеми, чиито решения все още се търсят. Според концепцията децата от двете възрастови подгрупи се обединяват чрез *обща тема* на педагогическата ситуация и *обща цели*, но *задачите* са съобразени със спецификата на образователното съдържание за всяка възрастова група. Предвиждат се две възможности за обособяване на подгрупи в РПГ – *по възраст и по интереси*, като по своята същност подгрупите имат характер на екипи в една група.

В тази глава се откроява системата, която авторката предлага с проекта за технология при работа в РПГ. Логично се започва с изработване на годишното тематично разпределение и се завършва с планирането и структурата на педагогическата ситуация по български език, представена чрез проект за методическа рамка и за организационна структура.

Трета глава е посветена на организацията и провеждането на експеримента, организиран по модела „вход – изход“. Експерименталното обучение е организирано в 5 детски градини и едно училище, с деца от разнообразни РПГ (с билингви и/или монолингви в състава си, от малко и от голямо населено място и пр.). Приложимостта на предложения

структурен модел на педагогическа ситуация по ОНБЕЛ е илюстрирана чрез проведените от авторката педагогически ситуации, описани по модела на методическата рамка. В тази глава са представени и разработените критерии и показатели за измерване на ефективността на прилаганата методика. Те съвместяват очакваните резултати (по ДОС) и за двете възрастови групи.

Заглавието на **четвърта глава** („Ефективност на експерименталната методическа система. Статистически анализ на резултатите“) насочва към нейната специфика – отчитане и анализ на статистическите данни от входа и изхода на експерименталното изследване. Резултатите са представени достатъчно коректно с числови данни в система от таблици и са илюстрирани с подходящи графики.

Заклучението обобщава изводите, с които завършва всяка една от главите на дисертационния труд, и насочва към приносите му .

5. Оценка на резултатите и приносите на дисертационния труд

5.1. Приемам, че резултатите, съотнесени към целта, задачите и хипотезата на изследването, са постигнати. Предложената методическа концепция за организиране на образователно-възпитателния процес по български език в РПГ е приложима в практиката и запълва една методическа ниша – за организация на педагогическата ситуация в разновъзрастова група.

5.2. Новост за методическата наука и практика е методическата система за работа по български език в разновъзрастова подготвителна група в предучилищното образование.

5.3. Ясно и логически последователно са представени нови модели за: организация на дейността в РПГ, осигуряваща съвместна работа на подгрупите (организирани по възраст и/или по интереси); годишно тематично разпределение по ОНБЕЛ; диференциране на образователните цели и задачи в РПГ, съобразно изискванията на ДОС за съответните възрасти; методическа рамка и структура на педагогическата ситуация.

5.4. Разработени са критерии и показатели за оценяване на постиженията на децата по ОНБЕЛ, отчитащи спецификата на двете възрастови групи в РПГ. Показателите са подходящи както за разновъзрастови, така и за едновъзрастови групи, защото са съобразени с ДОС.

5.5. Авторката участва в разработването на методическата концепция на познавателните книжки „Вики и Ники“. С експерименталната си работа тя доказва, че те са приложими и при работа в разновъзрастови подготвителни групи.

6. Представеният автореферат съответства на структурата и съдържанието на

дисертацията, а публикациите, с които Иванка Павлова участва в конкурса, са свързани с темата на дисертационното изследване.

Заключение

Дисертационният труд е полезен и необходим, а езикът и стилът му са съобразени със спецификата на научното изследване и описание. Съдържанието, структурата и приносите на дисертационния труд отговарят на изискванията за присъждане на образователната и научна степен «доктор», затова предлагам на **Иванка Стоянова Павлова** да бъде присъдена ОНС «доктор» по научната специалност „Методика на обучението по български език”, Професионално направление 1.3. Педагогика на обучението по....., Област на висшето образование: 1. Педагогически науки

21.01. 2019 г.

Автор на становището:.....

(проф. дпн М. Георгиева)